

APEL NR 2/2021
RADY POWIATU KĘPIŃSKIEGO

z dnia 30 listopada 2021 r.

**w sprawie nadania nazwy rondu znajdującemu się w ciągu drogi powiatowej nr 5599P Kępno -
Doruchów**

Na podstawie § 14 ust.2 pkt 5 Statutu Powiatu Kępińskiego ustanowionego uchwałą Nr XLVII/281/2018 Rady Powiatu Kępińskiego z dnia 16 października 2018 r. w sprawie uchwalenia Statutu Powiatu Kępińskiego (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2018 r. poz. 8211; ze zm.) apeluje się :

§ 1. Do Rady Miejskiej w Kępnie oraz do Burmistrza Miasta i Gminy Kępno o nadanie **rondu znajdującemu się w ciągu drogi powiatowej nr 5599P Kępno – Doruchów nazwy „Rondo płk Stanisława Thiela”**.

§ 2. Zobowiązuje się Przewodniczącą Rady Powiatu Kępińskiego do przekazania apelu Przewodniczącemu Rady Miejskiej w Kępnie oraz Burmistrzowi Miasta i Gminy Kępno.

Uzasadnienie
do Apelu Nr 2/2021
Rady Powiatu Kępińskiego
z dnia 30 listopada 2021r.

w sprawie nadania nazwy rondy znajdującemu się w ciągu drogi powiatowej nr 5599P
Kępno - Doruchów

I. Mając w pamięci wydarzenia historyczne, które miały miejsce w Wielkopolsce w latach 1918 - 1920 i związane były ze zwycięskim Powstaniem Wielkopolskim, pragniemy oddać hołd walczącym żołnierzom powstańcom i ich dowódcy, dzięki którym nasz powiat stał się częścią odradzającej się po latach zaborów Rzeczypospolitej Polskiej. Rewindykacja ziem przyznanych Polsce postanowieniami traktatu wersalskiego z 28 czerwca 1919r., zaangażowała polskie oddziały walczące na odcinku ostrzeszowsko – kępińskim, które dokonały przejęcia powiatu kępińskiego i powrotu Kępna, Bralina, Rychtala wraz z okolicami do Polski. Stało się to 17, 18 i 19 stycznia 1920r. za sprawą 11. Pułku Strzelców Wielkopolskich z dowódcą **płk Stanisławem Thielem** na czele.

Wczesna młodość.

Stanisław Thiel urodził się 20 października 1881 r. we Wrocławiu. W rodzinnym mieście ukończył gimnazjum i zdał maturę. W następnych latach przebywał na praktykach rolniczych na Śląsku i Pomorzu. W latach 1903 – 1906 studiował na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu Wrocławskiego. W 1906 r. objął w Doruchowie, liczący ok. 4000 mórg, rodzinny majątek. W sierpniu 1914 r. otrzymał kartę mobilizacyjną i został powołany do armii niemieckiej. Walczył we Francji i Rosji. Za walki na frontach został odznaczony Krzyżem Żelaznym I klasy. W listopadzie 1918 r. Thiel wrócił do Doruchowa.

Dowódca oddziałów powstańczych na odcinku ostrzeszowsko-kępińskim.

Po wybuchu powstania w Wielkopolsce Stanisław Thiel aktywnie włączył się w działalność Powiatowej Rady Ludowej w Ostrzeszowie, która 6 stycznia 1919r. jednogłośnie wybrała go na dowódcę organizujących się oddziałów powstańczych. Thiel szybko stanął na wysokości zadania - był nie tylko organizatorem i komendantem oddziałów walczących na odcinku kępińsko-ostrzeszowskim, ale brał czynny udział w tworzeniu dowództwa okręgu wojskowego w Ostrowie Wielkopolskim. Miał doskonałą szkołę oficera sztabowego i duże doświadczenie zdobyte w ciągu czterech lat na frontach I wojny światowej. Jako żołnierz i dowódca był zdyscyplinowany, miał duży temperament bojowy i zdolności organizacyjne. Był odważny i szybki w działaniu. Sam zorganizował batalion liczący około 700 osób. Oficjalnie Thiel został ogłoszony dowódcą frontu ostrzeszowskiego w tajnym rozkazie nr 1 z 9 stycznia 1919r. wydanym przez Dowództwo Okręgu Wojskowego w Ostrowie Wlkp. Walki na tym terenie stały się częścią południowego frontu powstania wielkopolskiego.

Stanisław Thiel był jednym z najzdolniejszych jego organizatorów i dowódców. Wykazywał dużą aktywność, szczególnie w ramach przygotowań do decydującej ofensywy na Kępno, zaplanowanej na 17-18 lutego 1919r., która poprzedzona była systematycznym opanowywaniem pobliskich wsi.

Po zawarciu rozejmu w Trewirze 16 lutego 1919 r. formalnie zakończono walki o przyłączenie Wielkopolski do II RP. Do grudnia 1919 r. major Stanisław Thiel pełnił służbę graniczną na linii demarkacyjnej pod Kępnem, dowodząc 11. Pułkiem Strzelców Wielkopolskich. W styczniu 1920 r. na czele swojego pułku zajął Kępno, Bralin i Rychtal, realizując postanowienia Traktatu Wersalskiego z 28 czerwca 1919r. i przyłączając te miejscowości wraz z okolicą do Polski.

Udział w wojnie polsko-bolszewickiej.

Od kwietnia 1920 r. Stanisław Thiel pracował jako zastępca szefa Departamentu I Ministerstwa Spraw Wojskowych w Warszawie, a następnie wrócił do służby liniowej. Awansowany do stopnia pułkownika, za udział w walkach został odznaczony krzyżem Virtuti Militari V klasy, a także czterokrotnie Krzyżem Walecznych.

Powrót do rodzinnego majątku.

W maju 1922 r. na własną prośbę przeszedł do rezerwy i zajął się administrowaniem majątku w Doruchowie. Do wybuchu II wojny światowej pełnił szereg ważnych funkcji zawodowych i społecznych. Był prezesem Związku Towarzystw Powstańców i Wojaków, Kółek Rolniczych, Mleczarni Spółdzielczej w Kępnie. Był członkiem rad nadzorczych Polskiej Spółki Nasiennej w Poznaniu, Zjednoczonych Cukrowni Witaszyce – Zduny, wchodził w skład Rady Koła Związku Inwalidów Wojennych RP w Ostrzeszowie. Pełnił też funkcję radcy Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego. W czerwcu 1923r. został mianowany Honorowym Obywatelem Miasta Ostrzeszowa.

Losy wojenne.

Po agresji niemieckiej na Polskę we wrześniu 1939 r. Stanisław Thiel opuścił Doruchów i przebywał na Podlasiu. Na początku października powrócił na teren powiatu ostrzeszowskiego, gdzie wkrótce z całą rodziną został aresztowany i osadzony w więzieniu w Ostrzeszowie, a następnie w Poznaniu. Zwolniony w lutym 1940r. przedostał się do Warszawy i włączył w nurt konspiracji niepodległościowej, zostając członkiem Narodowej Organizacji Wojskowej. W połowie 1942 r. wstąpił do Narodowych Sił Zbrojnych, obejmując dowództwo Inspektoratu Ziem Zachodnich z siedzibą w Warszawie.

Nagła śmierć.

Płk Stanisław Thiel zmarł nagle 9 października 1943 r. w Warszawie. Pochowano go na Powązkach, w 1965 r. przeniesiono do rodzinnego grobowca w Doruchowie.

Tragiczne losy najbliższej rodziny.

Tragicznie potoczyły się również losy najbliższej rodziny płk Thiela. Jego żona Maria (ur.1881) zmarła w więziennym szpitalu w Łodzi w styczniu 1940r., córka Krystyna (ur.1922) poległa jako sanitariuszka w powstaniu warszawskim, syn Stanisław (ur.1920) żołnierz AK, przypuszczalnie zginął w obozie Radogoszcz w 1945r., druga z córek Katarzyna (ur.1920), zmarła na gruźlicę w 1943r. Z całej rodziny wojnę przeżył jedynie najmłodszy syn Kazimierz (ur. w 1924r. późniejszy inżynier budownictwa lądowego, profesor nauk technicznych, wykładowca akademicki, zm. w 2015r. w Warszawie).

Stanisław Thiel i jego żona Maria we wspomnieniach syna Kazimierza.

„Postacią główną, nadającą charakter całemu domowi i trybowi życia całej rodziny, był niewątpliwie ojciec. Miał charakter dowódczy, był zdyscyplinowany, żądał posłuszeństwa i umiał je egzekwować bardzo konsekwentnie. Jednocześnie był dobry, sprawiedliwy i miał ogromne poczucie humoru. Zwracał wielką uwagę na wykształcenie dzieci. Powtarzał, że majątek to rzecz nabyta, a liczy się to, co człowiek posiada w głowie. Sam doświadczyłem prawdziwości tych słów. Mama była duszą domu, zajmowała się wychowaniem dzieci, prowadzeniem domu, ogrodu, i parku, a także poświęcała sporo czasu na prace na rzecz mieszkańców Doruchowa. Zorganizowała i prowadziła, od 8.00 do 16.00, ochronkę dla 20 dzieci oraz działała w kole włościanek. Rodzice świetnie się uzupełniali i razem stworzyli dom mojego dzieciństwa, w którym przygotowywano nas do odpowiedzialnego życia.(...) Ja i moje rodzeństwo zawsze czuliśmy się Polakami.”

Ostatnie pożegnanie.

W dniu sprowadzenia prochów Stanisława Thiela do grobowca rodzinnego w Doruchowie - 18 listopada 1965r., emerytowany płk Wojska Polskiego Ignacy Kurbiel, żegnał swojego dowódcę tymi słowami:

„A teraz pozwolisz Pułkowniku, jako Twój żołnierz i Powstaniec złożę Ci ostatni meldunek:

- Jesteś znów między nami. Twój syn Kazimierz, godny syn wielkiego Ojca, pozostał jedyny z pogromu, sprowadził w dniu dzisiejszym Twe prochy i prochy Czcigodnej Małżonki oraz prochy córki Kasi z poniewierki obozowej do grobu rodzinnego w Doruchowie, abyś był blisko nas i Twojej Ziemi Rodzinnej, którą tak ukochałeś. Spoczywaj w spokoju – dziękujemy synowi Kazimierzowi za to. (...)

- Granica nasza z Niemcami nie jest już na Prośnie, nie jest także za Kępnem, dokąd ją wspólnym wysiłkiem przesunęliśmy, a jest tam, gdzie ją Mieszko I ustanowił, a Bolesław Chrobry bronił – nad Nysą i Odrą.

Mając zawsze w sercu Twe czyny bojowe i Twą wielką ofiarę, przyrzekamy Ci Pułkowniku, że będziemy tu przychodzić, będziemy czuwać nad Twoim spokojem i u stóp Twej Mogiły czerpać siły z Twojej skarbnicy moralnej, męstwa i ofiarności, będziemy przelewać te walory na młodsze pokolenia, by wiedziały jak żyć, jak pracować, jak walczyć

i jak zwyciężać, będziemy nieść przed narodem kaganiec oświaty i patriotyzmu, a jeśli trzeba walczyć – będziemy walczyć, a jeśli trzeba iść na śmierć – pójdziemy po kolei jak Ty i Twoja Rodzina, jak kamienie rzucone przez Boga na szaniec po to, aby Polska żyła!!!

Panie Pułkowniku, odmeldowuję się postusznie!

Podsumowanie.

Nadanie zaproponowanej we wstępie nazwy „Rondo płk Stanisława Thiele” rondu położonemu w ciągu drogi, którą maszerował do Kępna 17 stycznia 1920r. płk Stanisław Thiel z 11.Pułkiem Strzelców Wielkopolskich, będzie wyrazem pamięci o uczestnikach i dowódcach Powstania Wielkopolskiego, a także wyrazem wdzięczności i najwyższego szacunku dla tych, którzy przywrócili nasze Kępno, nasz powiat Macierzy. Przywracanie pamięci o lokalnych bohaterach jest niezbywalnym elementem naszej tożsamości, a także naszym obowiązkiem, szczególnie w stosunku do młodego pokolenia, które wciąż odkrywa historię lokalną.

Opracowano na podstawie następujących publikacji:

1.A.Dembińska, *Pułkownik Stanisław Thiel*, w: Rocznik dziejów powstania wielkopolskiego, Poznań 1947, T.I, s.77-80

2.Praca zbiorowa pod red. A.Czubińskiego, *Udział społeczeństwa Ziemi Kaliskiej w Powstaniu Wielkopolskim*, Kalisz 1978, s. 134 - 174

3. J.Żylińska, *Podróż w głąb czasu*, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Ostrzeszowskiej, Klub w Poznaniu, 2001, s.29

4.Z. Wieliczka, *Od Proсны po Rawicz*, Poznań 1931, s. 123-173

5.I.Wierusz, Referat pt. *Z dziejów walk o wolność na odcinku kępińsko-ostrzeszowskim(...)*, Dodatek do Nowego Przyjaciela Ludu, Nakładem Drukarni Spółkowej w Kępnie, 1935r. s.23-28

6.A. Czubiński, Z. Grot, B. Miśkiewicz, *Powstanie Wielkopolskie 1918-1919 Zarys dziejów*, PWN Poznań 1983, s. 276-278, 337-338

7.Wystąpienie posła Waldemara Andzela - *Oświadczenie w sprawie 135.rocznicy urodzin płk Stanisława Thiele* - 28 posiedzenie Sejmu RP w dn.21.10.2016r.

8.Ostrzeszowska Kronika Regionalna. Rocznik III, *Wywiad z Kazimierzem Thielem „Mam olbrzymi sentyment do tych stron”*, Wydawnictwo KULAWIAK 2003, s. 48

9.Ks.S.Twardowski, B. Antczak, T. Król *„Nasze wczoraj i dziś - Dzieje parafii Doruchów”*, Doruchów 2004r. s.27

II. Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372; ze zm.) podejmowanie uchwał w sprawach m. in. nazw ulic i placów będących drogami publicznymi lub nazw dróg wewnętrznych należy do wyłącznej właściwości rad

gmin. Oznacza to , że właściwość ta nie ulega modyfikacjom ze względu na kategorię danej drogi (powiatowa, krajowa).

Mając na uwadze powyższe Rada Powiatu Kępińskiego nie ma innej prawnej możliwości zrealizowania zamiaru nadania nazwy przedmiotowemu w apelu rondu, aniżeli zwrócenie się o to do właściwej rady gminy – w tym przypadku do Rady Miejskiej w Kępnie.

Apel kierowany jest zarówno do Rady Miejskiej – władnej nadać nazwę rondu, ale również do Burmistrza Miasta i Gminy, na którym jako organie wykonawczym Gminy ciążyłby obowiązek podjęcia niezbędnych analiz finansowych oraz działań technicznych mających na celu realizację ewentualnej propozycji.

W myśl przywołanego w podstawie prawnej przepisu Statutu Powiatu Kępińskiego Rada Powiatu poza uchwałami władna jest podejmować m. in. apele – „formalnie nie wiążące wezwania adresatów zewnętrznych do określonego postępowania, podjęcia inicjatywy czy działania.”

Mając na uwadze wystąpienie z niniejszym apelem znajduje uzasadnienie prawne i faktyczne.